

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

O sentință dreaptă.

Sibiu, 26 Ianuarie n.

În sfârșit unul din multele procese intentate Românilor din patria aceasta pentru cântarea imnului național „Deșteaptă-te Române”, s'a terminat cu achitarea deservită a Românilor, dându-li-se din partea tuturor forurilor judecătorești lor câștig de cauză, iar nu, ca de altădată în trecut, hiperzeleșilor slujbași ai țării.

Casul, comunicat de foile maghiare din capitală, e următorul:

Cu ocasiunea ultimelor alegeri dietale, alegătorii români din comuna Sâncel, comitatul Târnava-mică, au plecat la Sânmărtin la alegere. Până la gară i-a petrecut satul întreg. La gară preotul Smigelschi li-a ținut o vorbire, admoniindu-i să-și păstreze curătenia sufletului și să-și dea votul pentru candidatul național român, apoi alegătorii, 21 la număr, cu preotul, cu copiii și cu femeile din sat, au intonat în gară cântarea „Deșteaptă-te Române”.

Jandarmii, cari nu pot să lipsească dela astfel de ocaziuni solemne, au făcut arătare, că la gara din Sâncel s'a cântat revoluționarul cântec valah „Deșteaptă-te”, iar procurorul regesc a dat în judecată pe preotul Smigelschi și pe cei 21 de alegători români din Sâncel, pentru agitație în contra statului. Femeile și copiii au fost cruțați de persecuția dlui procuror. Tribunalul din Iași a achitat însă pe toți acușatii, din motivul, că nu există nici lege, nici ordinațiune ministerială, ba nici statut municipal, prin care simpla cântare a unui cântec național să fie decretată de făptuire agitatrică punibilă.

Procurorul a apelat, și tabla regescă dela Oșorhei a aflat, că textul poeziei între anumite împrejurări, poate să agite naționalitatea valahă la ură. Dar în cazul de față tendința și conștiința agitației era eschisă; deci tabla aprobă sentința instanței prime.

Prim-procurorul înaintează recurs de nulitate la înalta Curie, care luând chestia în amănunțită examinare, a respins recursul de nulitate și a decretat, că din textul cântecului nu se poate constata apriat, că agitația ar fi îndreptată în contra națiunii maghiare, și nu se poate constata, că sub „barbari, tirani, asupritori” ar fi înțeleși Maghiarii, — deci achitarea acușărilor a fost la loc și Curia o aprobă.

Acesta e cazul, de însemnătate foarte mare pentru noi.

Instanțele judecătorești din patria noastră au sevârșit un mare act de dreptate prin aducerea acestor sentințe drepte, cari răstoarnă toate sentințele judecătorești și administrative din trecut, lipsite cu totul de temei legal. Pentru că lucrurile într-adevăr așa stau, cum acum sunt espuse în sentințele judecătorești. Nu există lege, ori ordinațiune ministerială, prin care ar fi oprită cântarea imnului „Deșteaptă-te Române”; din contră, există lege pozitivă, paragraf în codul penal, care cunoaște și supune pedepsirii agitația sevârșită pe calea presei, ori cu graiu viu, în fața unei mulțimi oarecare, dar despre agitația sevârșită prin intonarea vreunei melodii, codul nostru penal nu vorbește nimic! Și nu se cuprinde nimic agitatoric în textul acestui cântec național al nostru, pentru că jăluirile din el se refer la vremuri depărtate, la zilele în cari gemeam, cu Maghiarii împreună, sub apăsările „semi-lunei”, care nu formează și nu a format niciodată decor al steagului ungureș, precum nici „iataganul”, ori „cnuta”, nu sunt unelte ungurești.

Trebue să fim deci recunoscători și mulțumitori judecătorilor maghiare, că de astădată și-au dat silința să scoată adevărul la iveală și să scoată dreptatea biruitoare, — exprimându-ne totodată părerea de rău, că acest adevăr, această dreptate, au fost până acuma lucruri ascunse pentru judecătorii noastre.

Căci mulți Români au plătit amende grele și au suferit temniță pe urma cântării imnului „Deșteaptă-te Române”, care eată că nu e nici agitatoric, cum se credea și se afirma, și nu e nici cântare oprită, pentru că nu există nici o dispoziție legală care i-ar opri intonarea.

Iar că am putut ajunge acolo, unde am ajuns, anume: ca judecătorii din patrie să fie silite a constata, că „Deșteaptă-te Române”, nu e cântare compusă în scopul de a se agita cu ea în contra națiunii maghiare, ori în contra statului maghiar, pentru că e o poezie de pe vremea, când noi nu stăteam în raporturi încordate cu Maghiarii, ci țărânul român era tot așa jobagiu al domnului feudal, ca și țărânul maghiar: este a se atribui, după părerea noastră, apărătorului, — irrelevant cine a fost, — care s'a angajat să reprezinte în fața judecătorilor pe cei dați în judecată din partea procurorului pentru cântarea imnului „Deșteaptă-te Române”. Sigur că el a pus chestia astfel în fața judecătorilor: Dacă e oprită cântarea imnului „Deșteaptă-te Române”, să ni se arete, când și prin ce lege, ori dispoziție legală a fost oprită, și dacă e de cuprins agitatoric, să ni se spună ce anume e agitatoric din textul cântării? Și procurorul nu a fost în stare să arete nici o lege, ori ordinațiune ministerială, care ar opri cântarea frumosului nostru imn național, iar din traducerea autentică a textului s'au convins înșiși judecătorii, că acest imn e imn de jale, imn de deșteptare națională, — dar nu e imn de agitație.

Să-l cântăm deci și mai departe, cum l-am cântat în trecut, căci el e imnul întăririi noastre în conștiința națională, și să uităm toate șicanele și miseriile pe cari le am îndurat în trecut pentru că l-am cântat, întărindu-ne totodată în credința, că oricât de târziu, dreptatea totuși trebue să iasă biruitoare de asupra nedreptății, cum s'a întâm-

plat și acuma, cu mult persecutatul, dar de noi cu atât mai mult iubitul „Deșteaptă-te Române”, care de aci încolo, să se știe, că nu mai e nici agitatoric, și nici oprit, ci putem să-l cântăm în dragă voie!

Immormântarea Cavalerului Ioan de Pușcariu.

Din prilejul trecerii la cele vecinice a mult regretatului nostru fruntaș Ioan cavaler de Pușcariu, a primit familia îndurerată numeroase telegrame și scrisori de condolență. Dăm din ele următoarele:

București. Adâncă mâhnire produce Academiile Române știrea despre trecerea la cele vecinice a colegului venerat. Colegul Bogdan reprezintă instituțiunea noastră. Dumnezeu dea mângăere familiei. Președintele Negruzzi.

Sibiu. Adresându-vă tuturor și a mea profundă condolență la decesul ilustru al nostru fruntaș, bunul meu amic, cavaler de Pușcariu, rog să-mi arătați când este înmormântarea. Ioan Meșianu, Arhiep. și Mitropolit.

Iași. Abia acum (30/XII) am primit trista și ire despre înțetarea din viață a fruntașului între fruntașii neamului nostru, Ioan cav. de Pușcariu, al vostru părinte. Împărtășesc durerea din suflet, într-o cât am avut marea cinste a-l cunoaște personal și nu-l voi uita, căci el, prin munca pentru neamul și credința strămoșască va fi vecinic printre cei vii. Dumnezeu să-l odihnească și pe voi să vă mângăie. Vă împărtășesc binecuvântările mele mitropolitane și vă fac urări de Anul-Nou. Pimen, Mitropolit.

Sighetul Marmăției. La moartea prea dureroasă a preaștutului părinte primiți condolența mea profundă. Petru Mihály și familia.

Sibiu. Primiți expresiunea profunde noastre dureri la tristul oas al trecerii din viață a valorosului bărbat cavaler de Pușcariu, care și-a câștigat merite neperitoare pentru poporul și biserica sa. Parteniu și Maria Cosma.

Arad. Împărtășind bunilor fi, fraților credincioși, și tuturor rudeniilor, condolența noastră, rugăm cerul să facă repozitului Ioan cavaler de Pușcariu, loc de odihnă în sânul fericii eterne. Episcopul Ioan.

Mănăstirea Hodoș-Bodrog. Împărtășim du-ea din înălțimile trecerii din viață a valorosului bărbat al bisericii și națiunii, rog ne Dumnezeu să Vă consoleze. Arhimandritul Hamsea.

FOIȘOARĂ.

Rolul preotului în viața culturală a satelor,
de preotul Ioan Popa.

(Urmare).

Trebue să încep bine de seamă zice un de bine doritor, că dacă orașele merg mereu înainte și au o civilizațiune, care le face cinste, apoi satele au rămas mult înapoi, și toamă cătră ele trebue îndreptate astăzi toate privirile. Aș putea asemăna starea de estăzi a celor dintâi orașe cu trenurile de marfă ori de persoane, cari aleargă ca smeni, înlesnind legăturile dintre oameni și oameni și aducând servicii foarte mare agriculturii, comerțului și industriei, iar pe cele din urmă — satele — cu carele cu boi, cari de abia merg din loc în loc sdruncinând adeseori pe cei cari vor să călătorească cu ele, și făcând zile întregi până să ajungă la locul dorit”. (Alb. An. II. p. 937).

În temeiul adevărilor de până a'oi vrând nevrând trebue să ne punem întrebarea: cine ar putea schimba fața înăncă nesocălată și sărăcoacășă a satelor noastre? Fără îndoială, că dintre toți conducătorii, cari vin în atingere cu poporul, cei mai de aproape sunt preoții și învățătorii. Ei

sunt în primul rând chemați și îndatorați de-a griji de luminarea și înaintarea satelor, de-a trezi pe credincioșii la o muncă nouă și rațională, de a-i împrieteni cu diferitele unelte menite să le ușureze, desăvârșesc și valorizeze mai bine munca brațelor. Ei sunt îndatorați să împănaze satul cu tot soiul de societăți, reuniuni, a căror înfățișare să le înlesnească procurarea de unelte și mașini, de semințe bune, de vite curate, să le restituie pagubele în cazuri de încercări, să împodobească cărările cu tot soiul de pomi, să îngrijească de curățenia locurilor mai însemnate din comună, de societăți, cari cu prilejul anumitor zile de sărbătoare să le nobilizeze și înalte sufletul. Ei sunt chemați să se năzuiască fiecare a face din satul său un sat cuminte, îngrădindu-l cu toate lucrurile bune, cu tot soiul de întovărășiri și societăți, ca să reverse asupra lui binecuvântatele raze ale unei culturi și propășiri. Fără de ajutorul și sprijinul preotului îndrăgesc a spune, că toate apelurile chemătoare la munca luminării și a înaintării, vor rămânea zadarnice. Dacă ei nu vor lua în seamă, nu se va înalța de glasul lor, nu se va putea face nici un progres, pe lângă toate doririle de bine și eforturile superiorilor bisericești, sau ale altor fruntași.

Am afirmat, zice Preașf. episcop al Dunării de jos într-o circulară: „că dela munca și hărnicia fiecărui preot depinde,

în total, buna stare morală și materială a poporenilor încredințați păstoririi sale. De, așa este; căci nu știu care altul ar fi roșul și chemarea preotului în societate, dacă nu năzuința neîncetată de a o îndruma pe calea propășirii morale și sociale creștine. Numai prin aceasta ar satisface poruncii date de Isus Cristos a fi „lumina lumii”, poruncă care cuprinde în sine întregul domeniu al vieții creștinești și estă-țenești. Ori-cât s'ar încorda autoritățile lumesti de a îndruma omenirea sub toate raporturile, nu ne rămâne altceva a face, decât a ne năzu după îndemnul apostolului „ou timp și fără timp”, a ne face „tuturor toate”, ca să dobândim pe credincioșii de creștini buni și adevărați, de oameni harnici și economi isteți, cu ajutorul și sprijinul cărora să prefacem și să schimbăm alcătuirile satelor noastre în întoamiri și asocieri corespunzătoare vremii.

Nu ne vom putea însă îndeplini misiunea de păstor și luminător în destul, de nu vom fi în primul rând noi însuși fideți și luminați, tari în credință și în pu-

terea de muncă a culturii și a chemării noastre.

„În viața popoarelor de azi, zice un vrednic fruntaș al neamului nostru, toate se petrec sub d'viza culturii. Iar cultura nu este altceva, decât un mijloc, care făcându-ne să cunoaștem tot mai bine lumea, în care trăim și legile firii, cari ne stăpănesc, ne dă putința să ne folosim cât se poate de mult de avantajele materiale, ce aceste ne ofer; — iar ea parte morală: cultura e mijlocul prin care ne deprindem să lăpădam zilnic mai mult și mai mult din însușirile animalice ordinare moștenite, cari sunt totdeauna egoistice, și să ne însușim calități altruistice, căutând și binele altora, nu numai al nostru”.

Iar puțin mai la vale spune: „Însușirea de căpetenie a omului cult trebue să fie iubirea de muncă”.

Munca este cel mai rentabil capital, care răsplătește 100 la 100 pe cel ce muncește. Și în fruntea popoarelor culte de azi stau acele neamuri, cari sunt mai muncitoare. Căci munca stăruitoare nu este numai cel mai sigur izvor al bunei stări materiale, deci al vieții tionale și ferice, ci este în același timp factorul cel mai de samă al nobilitării morale, adeocă al culturii inimei. (V. Onițiu Telegr. Rom. Nr. 73 An. 1908).

(Va urma).

Braşov. La durerea ce o simte familia, biserica şi naţiunea, prin pierderea ilustrului membru şi fiu, exprimă profundă condolenţă: *Familia Găroiu.*

Vălenii de munte. Primiţi condoleanţele mele. *Iorga.*

Oradea mare. Primiţi condoleanţele adânc simţite din prilejul înecării din viaţă a ilustrului tata şi mare bărbat al neamului şi bisericii. *Vicariul Mangra.*

Sibiu. Din prilejul morţii bunului părinte primiţi expresiunea celei mai adânci condolenţe. *Guido Baussner*, comite suprem pensionat.

Făgăraş. Impedat prin o indispoziţiune a veni în persoană, vă rog prin aceasta să primiţi expresiunea sincerei condolenţe pentru pierderea îndurată şi moartea neuitată şi pentru obşte şi naţiune mult meritatului conluorător la punerea fundamentului pentru cultura neamului, Ioan cavalier de Puşcariu, a cărui memorie va fi în vece binecuvântată. *Alexandru Belle, vicecomite.*

Blaj. Ca multă durere am primit ştirea despre mutarea la cele eterne a bunului Dvoastre părinte. Eu deplâng întrânsul pierderea unui bărbat, care în zilele de grea cumpănă a lucrat din toate puterile pentru dezvoltarea neamului nostru şi întărirea lui. Primiţi manifestarea celei mai sincere condolenţe. *I. M. Moldovan, preposit.*

Oradea mare. La pierderea valorosului bărbat al neamului primiţi profunda mea condolenţă. *Zigre, secret. mitrop.*

Bucureşti. Iau parte la doliul Dvoastre şi vă exprim toată simpatia mea îndurerată. *A. Marghiloman*, ministru de interne.

Iasi. Vă rugăm să primiţi sincerele mele condolenţe pentru ilustrul defunct. *N. Gane.*

Bucureşti. Rog primiţi şi transmiteţi familiei Puşcariu condolenţele noastre. *Familia Coanda.*

Bucureşti. Primiţi expresiunea profundelor mele regrete pentru înecarea din viaţă a venerabilului patriot şi model de părinte, Ioan Puşcariu. *Dr. Victor Babeş.*

Béleş. Din incidentul răposării mareului bărbat primiţi sincerele condolenţe. *Nic. Pognar.*

Blaj. Primiţi vă rog cele mai sincere condolenţe. *Iuliu Maniu.*

Bucureşti. Primeşte şi împărtăşeşte fraţilor Dvoastre condolenţele mele. *Dr. Cornel Diaconovich.*

Sibiu. Esprim adânc simţitele mele condolenţe la înecarea din viaţă a ilustrului şi mult meritatului bărbat naţional Ioan cavalier de Puşcariu, rar model de frate şi părinte, şi devotat cu totul bisericii şi neamului. *Protopresbiterul Ioan Droc.*

Sibiu. Ne asociem la doliul familiei Puşcariu, totodată şi al naţiunii române, pentru valorosul bărbat Ioan cavalier de Puşcariu. *Şagău şi Dr. Monda.*

Sebeşul-sădesc. Primiţi expresiunea adâncului regret la moartea distinsului bărbat al bisericii şi naţiunii noastre, Ioan cavalier de Puşcariu. *Protopresbiterul Mediamu.*

Braşov. Primiţi expresiunea adâncilor condolenţe la decesarea distinsului bărbat al naţiunii române. *Maria Baiulescu.*

Braşov. Adresăm sincere condolenţe. Memoria ilustrului bărbat va rămâne neperitoare. *Arseniu Vlaicu.*

Bucureşti. Primiţi asigurarea adâncii dureri pentru marea pierdere prin înecarea din viaţă a iubitului părinte. *Aurel Babeş.*

Bucureşti. Zăbriţi de durere luăm parte la nenorocirea ce v'a lovit prin pierderea ilustrului părinte şi mentor, care a fost în acelaşi timp adevărat stejar al neamului. Transmitem condolenţe sincere. *Familia Clinciu.*

Azuga. Vă rugăm să primiţi şi să transmiteţi familiei expresiunea sentimentelor noastre de condolenţă pentru pierderea deopotrivă de mare şi de dureroasă pentru Dvoastre şi pentru neamul românesc întreg. *Familia Babeş.*

Budapesta. Neamul nostru a pierdut un fiu distins. Primiţi condolenţele mele sincere. *Csató.*

În scris au mai condolat: *Ioan I. C. Brătianu*, fost prim-ministru al României, *Spiru C. Haret*, fost ministru de culte al României, generalul de divizie în retragere *Sandru şi doamna*, domoileşti acum în Viena, consilierul aulic *Eusebiu Popoviciu*, profesor în Cernăuţi, *T. V. Stefanelli*, consilier al curţii de cazări în Cernăuţi, protopresbiterul militar *Pavel Boldea* din Sibiu, *Dr. Vasile Bologa* directorul şcolii civile de fete din Sibiu, *Maria şi Lazar Nastasi* din Braşov, *Alexandru Farra* din Bucureşti, şi alţii.

Afacerea Vaida-Goga.

Primim dela domnul *Dr. Lucian Borcia* următoarea scrisoare, spre publicare:

Onorată Direcţiune! Revoltat de felul, cum publică „Gazeta Transilvaniei” procesele verbale ale juriului, intenţionând prin arangirea de adnote în textul procesului verbal şi prin alegerea diferitelor tipuri de tipar să zăpăcească publicul cetitor, protestez ca fost membru al juriului, în contra acestui procedeu.

Îi stă în voie fiecăruia, ca să-şi tragă concluziile cum îi place, din materialul adunat de juriu, să critice, cum îi place, atitudinea părţilor interesate, ori a foştilor membri ai juriului, să-şi completeze datele, să explice cele întâmplate etc.; dar nu se poate permite nici un fel de denaturare, nici prin sublinieri, nici prin tipar tendenţios, a actelor unui juriu, mai ales nu, când se tratează de cinstea unui om, iar nu de chestie curat politică.

„Gazeta Transilvaniei” face rău serviciu comitetului nostru prin astfel de procedeu, producând disgust şi la aderenţii politici ai acestuia. Sunt în drept să o afirm aceasta, fiindcă, deşi bărbat de încredere, al D-lui O. Goga, nu i-am fost prieten politic, dar în chestii de cinste nu fac deosebire după roluri şi vederi politice.

Vă rog să publicaţi scrisoarea aceasta, care am trimis-o şi „Gazetei Transilvaniei”, „Românului” şi „Tribunei”.

Sibiu, 24 Ian. 1912.

Cu deosebită stimă:
Dr. Lucian Borcia.

Jubileul „României Jună”.

În ziua de Anul-Nov, 1/14 Ianuarie 1912, s'a serbat societatea academică română „România Jună” din Viena jubileul de 40 de ani de existenţă.

Mulţi dintre foştii membri activi ai acestei valoroase societăţi, dintre actualii membri fondatori, onorari şi emeritaţi ai ei, şi mulţi dintre ceilalţi intelectuali ai neamului românesc, au grăbit să iee parte la frumoasele sărbări aranjate din acest prilej.

Şirul lor s'a început încă Sâmbătă sara, în 13 Ianuarie p. când toţi Românii aflaţi în Viena s'au dat întâlnire în sala hotelului „Redhof” din Schösselgasse, unde a avut loc sara de cunoştinţă. Sala s'a fost umplut de oaspeţi distinşi, sosiţi de prin toate părţile de lume, locuite de Români.

Primul care a luat cuvântul a fost domnul Voitschi, actualul president al „României Jună”, care în termeni frumoşi salută oaspeţii prezenţi, mulţumindu-le pentru dragostea arătată şi de astădată faţă de societatea „România Jună”. După cuvântul lui Demetriu Marmaliuc, care rosteşte discursul festiv. În fiul discursului oratorul aduce elogiul profesorului I. Urban-Jarnk, din Pragă, cunoscutul filoromân, apoi doamnei Smar, ambii prezenţi la serbare, şi termină constatând însemnătatea mare culturală a societăţii academice „România Jună”.

La miezul nopţii vorbeşte apoi dl Hozan, vicepresidentul societăţii, luând rămas bun dela anul trecut, şi salutând anul nou, cu dorinţa, ca el să fie un an de renaştere intensivă românească.

Verbeşte după el preotul Dr. V. Cioban, care asemenea îngropă anul trecut şi salută anul nou, iar la orele 4 dimineaţa lumea românească, întrunită în Viena, s'a respirat pe la locuinţe.

În ziua următoare, Duminică, ziua Anului Nov, dimineaţa la orele 10 şi jumătate, s'a celebrat serviciu divin în capela română din Löwelstrasse, cu parastas pentru odihna sufletelor membrilor decedaţi ai societăţii, iar la orele 12 s'a ţinut şedinţa festivă, în sala mare a palatului dietei ţării din Herrngasse.

Ca reprezentant al ministrului de culte şi instrucţiune publică din Austria a luat parte la şedinţă domnul Hans Mar'na. Şedinţa a deschis-o presidentul societăţii, dl Voitschi, care apoi a predat prezidenţial dlui Dr. Sterie Ciurcu, care dela început până astăzi a rămas membru folositor al societăţii jubilate.

De Ciurcu mulţămeste pentru onoarea şi dragostea ce i-se arată şi dă cuvântul domnului *Dr. I. Bogdan*, rectorul universităţii române din Iaşi, care aduce omagii Măiestritii Sale, Împăratului şi Regelui nostru Francisc Iosif I. precum şi Regelui Carol al României, ca mari ocrotitori ai culturii şi progresului.

Verbeşte apoi domnul *Dr. W. Mayer-Lübke*, despre naţionalism, care e ideea şi mul sentimentului.

Au urmat felicitările aduse societăţii jubilate din partea celorlalte societăţi academice, reprezentate la serbări prin delegaţi anume trimişi, iar la urmă vorbesc frumos şi cuminţi, ca totdeauna, dl *I. Urban-Jarnk*, despre farmeul limbii populare române.

Şedinţa festivă s'a încheiat la orele 3 d. s.

Sara la orele 9 a fost bal splendid în sala spaţioasă şi frumoasă dela „Kursalon” din Stadtpark, la care unele dintre dame s'au prezentat în frumosul costum naţional.

Luni a fost apoi banchet, cu toate frumoase, şi sara întrunire de despărţire. Au provocat mult entuziasm şi mare însufleţire vorbările dlui *Aurel C. Popovici* din Bucureşti, fost pe vremuri membru marcant al „României Jună”.

Cum să-şi câştige preotul încrederea poporului?

de *Ales. Baieşan*, paroh.
(Fine).

Cea mai urâtă patimă socială e minciuna, care constă în ascunderea adevărului.

Omul care în continuare a minciuna pe buze, nu e iubit de nimenea.

Să încunjurăm minciuna, izvorul multor rele. Căluza vieţii să ne fie iubirea de adevăr şi ura minciunei. Viaţa noastră să o zidim pe piatra adevărului, care ne câştigă pentru suflet mântuirea.

Preotul spre a-şi putea împlini cu sumpătate chemarea, are îndatorirea a da poporului poveţe pe teren bisericesc, naţional, cultural şi economic.

În vederea acestora avem o datorie sfântă: să ţinem cu tărie la biserica şi la naţiunea noastră. Dragostea de lege şi neam să ne fie nervul vieţii noastre. Bunul nostru, limba, care e martorul viu şi elocvent al întregii istorii a neamului nostru, să o păstrăm cu sfinţenie.

Pe teren cultural poveţele noastre să se mărginească asupra faptului, că prin reforma minţii şi a inimii, arma cea mai puternică a existenţei, putem ajunge la libertate, care e sănătatea şi viaţa unui popor.

Poporul pentru a putea suporta greul vieţii are o neapărată lipsă de întărire materială.

Preotul are să lucreze la uşurarea soţiei poporului, căci de bunăstarea lui e legată soarta bisericii.

Din programul de activitate al preotului nu trebuie să lipsească îndatorirea de a arăta poporului însemnătatea legilor ţării, ascultarea şi supunerea faţă de autorităţile statului, precum şi cunoaşterea şi exercitarea drepturilor civile.

Deşteptarea simţului de activitate formează o mare rubrică în viaţa poporului.

Sf. scriptură (în car. I. Iov) zice: „Omul se naşte ca să muncească, pasărea ca să zboare”.

De privim mai de aproape viaţa noastră, ajungem la convingerea, că numai lucrarea, munca produce mişcare, viaţă, iar viaţa înaintare, progres.

Prin muncă noi ne putem alunga urâtul, ce moleşeşte trupul şi sufletul omului, şi ne putem scoate din lipsă şi din cătuşele lenei, a nelucrării, care e motorul tuturor rezelor. „Munca e scutul inimii noastre împotriva şăgeţilor diavolului”. E ştiut, că numai prin muncă, prin activitate putem ajunge la fericire.

Progresul, bunăstarea poporului dela muncă depinde.

Preotul serveşte poporului şi ca duhovnic sufletesc. Creştinul adeseori aleargă la preot spre a-şi curăţi sufletul mărturisindu-şi păcatele.

E ştiut, că păcatele pentru suflet sunt o boală. Preotul, ca doctorul sufletesc al poporului, la vindecarea acestei boale trebuie să fie cu mare precauţiune.

Să n'abă n'vedere exploatarea poporului prin darea de cunoane spre, ci numai îndreptarea lui pe calea morală.

Preotul ca un bun ostas al lui Hristos, are chemarea de a fi statornic în toate împrejurările vieţii.

Când soarta i se schimbă din bine în rău, n'are să-şi piardă cumpătul, n'are să-şi piardă credinţa în Dumnezeu.

Dănsul trebuie să dea p'ent cu neazurile vieţii, să rable până n's'arşit, căci numai astfel poate fi pildă, model poporului.

Să practicăm adevărata statornicie, pe care o formează tăria în credinţă şi bogăţia în fapte.

În complexul îndatoririi preotului se cuprinde şi ţinerea cu tărie la cinstea tagmei preoţeşti.

Preotul care-şi cunoaşte chemarea, în totdeauna trebuie să-şi ridice vocea în contra celor ce cârtesc asupra tagmei preoţeşti, apărându-o cu demnitatea cuvenită.

Când îşi apără preotul tagma, îşi apără şi cinstea şi viaţa sa personală.

Preotul, ca purtătorul drapelului lui Hristos, mai are chemarea, ca întotdeauna să fie la postul de datorie.

Preotul, unde-l cheamă datoria, să plece fără ezitare, fără şovăire. Resolus să fi în toate. La din contra e privit de un om specular, laş, care lipseşte dela chemarea sa.

Mănuşchiul îndatoririlor acestora (scoase din viaţa pastorală şi din îndrumarea bărbatilor înţelepţi şi buni ai noştri) formează ţinuta preotului în toate referinţele.

Cunoaşterea-le şi punându-le în practică, preotul îşi câştigă respectul şi încrederea deplină a poporului.

Virtutea aceasta e bunul, e comoara cea mai mare de care se poate împărtăşi păstorul sufletesc, care în parohia sa e cel ce zideşte şi întăreşte prin activitatea sa biserica lui Hristos, acest locaş de mângâiere, fericire şi propăşire al popoarelor!

Cronică pedagogică.

Grădina şcolară, ca factor al promovării creşterii morale

de *G. Fl. Preşmereanu.*

Despre rolul însemnat ce-l au grădinile din apropierea şcolii şi peste tot plantaţiunile, în ce priveşte creşterea de generaţiuni sănătoase, atât ca fizic, cât şi ca spirit, şcoala noastră durere — încă n'a ajuns a se pătrunde.

O considerabilă parte dintre copiii dela oraş orăso fără a li se da cele mai simple cunoştinţe despre natură, fără cari o pătrundere mai adâncă în noima fenomenelor de căpetenie, ale lumii încunjurătoare, şi deci alcătuirea unei concepţii complete despre natură, e absolut peste putinţă.

În urmă tendinţii nenorocite ce se observă mai pretutindenea şi în care oraşele merg până la extrem, estirpând parcurile, grădini publice, ca ceva ce se împotrivesc pozei lor de câştig, nu numai copiii mai săraşi şi debili de constituţie suferă, dară chiar şi copiii părinţilor cu stare mai bună; ceea ce e şi firesc odată vreme ştiut e, că acea politică nenorocită de a prefăce în colosuri de piatră şi oel din urmă colţ de grădină, începe a-şi face simţite efectele triste şi în rândurile celor avuţi, cari — nu mai puţin îngăduie ca grădinile lor dragălaşe, între ale căror straturi de flori şi arbori răsună cea mai plăcută muzică, voia bună a copiilor, să fie înlocuite cu locuinţe de închiriat cu mai puţin poezie, dară mai aducătoare de veniuri.

În urma condiţiilor neprielnice de mai sus, neputând fi vorba deocamdată de prevederea oraşelor cu grădini, vom căuta un mijloc, prin care să se poată împărtăşi totuşi în ore care măsură tinereţea de binefacerile naturii.

Va trebui să aflăm calea, pe care îndreptată aceasta să se trezească într'ansa dragostea faţă de natură, pricepera şi interesul faţă de bogăţia de frumuseţe care o ascunde în sine.

Şigura deslegare nu-o dă introducerea grădinei şcolare.

Să se ţină cont dară, că pe lângă fiecare şcoală trebuie să se afle şi câte o grădină fie ea cât de mică, în care ca un mijloc de distracţie plăcută, dară mai vădit ca printr'un mod de instrucţiune practică şi educativ, tinereţea se va îndelungă şi astfel deprinde la cultivarea pământului.

Această grădină îi va da posibilităţile elevului, cel puţin de douăori la săptămână, să îndeplinească tot felul de lucrări din sfera grădinaritului, săpând, sămănând, stopind, legând, curăţind şi plivind straturile etc. De altum aceasta nu e o idee nouă, căci şi şcoalele întemeiate în secolul al 18-lea, la îndemnul lui B. Sedow încă se mizau a promova dezvoltarea armonică a corpului şi spiritului, şi adevărat tot numai prin aceste mijloace se le ofera grădina şcolară.

Aceste sunt adevăratele grădini şcolare, a căror epocă de înflorire cade în timpul de renaştere al omenirii, şi cari

au fost introduse numai după ce în om s'a trezit simțul de admirație pentru natură, — când s'adea a înțeles școala, că în fiecare fir de iarbă și arbore, precum și în cărțile zăgăvrit, cu frumusețile dela țară, se ascunde acea putere, care îl face pe om să sporească în inteligență și caracter.

Aceasta de fapt a și fost o trebuință naturală.

Cu dezvoltarea industriei însă și cu descoperirea nouelor părți de pământ, precum și cu nașterea de nouă trebuințe, de sine înțeles, s'a simțit lipsa de o cultură mai estinsă, trebuind dară ca omul să-și ia refugiu la o stare culturală mai condensată și despoiată de coloritul vieții reale, și care se poate procura și din cărți.

Clasicismul nou a făcut, ca omenirea să-și întoarcă privirea dela viața reală și numai naturalismului și năzuințelor grăbite de pe la sfârșitul secolului trecut e de a se mulțami reînnoirea la natură, precum și faptul, că școala din nou a început a cultiva simțul pentru frumusețile naturii, cu câmpurile sale în floare și cu tinuturile scaldate în soare. Astăzi dară, când un tineret din singurătatea dela țară predică reînnoirea la viața naturii, la modul de trai al țăranului, sufletele a sute de mii de oameni se lasă ispite de farmecul vorbelor sale.

Dintre diferitele națiuni englezii s'au dovedit de mai credincioși tradițiilor secolului 18-lea, întru cât ei pe o astfel de cultură, care se rupe de pământ și nu se adapă din isoarele de producție ale aceluia, ci care se mișcă exclusiv în singurătatea ideilor sale abstracte, nu prea dau mult. Numirea de „Studii după natură”, datează în sistemul lor de educație deja de un veac și prin acest nume colectiv ei voiesc să indice năzuințele și străduințele ce trebuie depuse întru areaduce pe copii la adevărurile naturale, la puterea de pătrundere a naturii. Și de fapt ei s'au și știut pătrunde, de puterea de educație prin natură, altcum cum ne-am putea explica calea practică, ce o urmează ei întru predarea cunoștințelor din istoria naturală, întru propunerea biologiei și legilor celor mai înalte ale vieții, prin însuși împlinirea de lucru în natură, prin cultivarea pământului.

Așadar la o parte cu morfologie, cu colecțiile de herbarii, câtă vreme cunoștințele se pot câștiga și din observările proprii și din îndrumările celui ce conduce pe elev în lucrările sale.

În Darmstadt deja din 1828 au luat ființă grădini școlare, iar celelalte orașe germane de asemenea succesiv au îmbrățișat ideea de a introduce acestea. Dacă e vorba să ne dăm seama de folosul realizat prin ele, ne putem convinge, că pe lângă promovarea sănătății și îmbogățirea cunoștințelor despre natură, ele mai deprind pe elev a ști să prețuiască și munca.

Toate îmbărbătările și îndrumările la o viață activă, la cinstirea de muncă, ca tot atâtea sfaturi goale, fără rezultat, s'au dovedit de prisos, prin introducerea grădinilor școlare. Ele dau în mâna copilului unealta (pentru îndeplinirea de lucru manual), deci școala nu se mulțumește cu darea de sfaturi și cu îmbărbătarea copilului la muncă, prin cuvinte ca: „fi activ, prețuiește munca și ia pildă dela soții tăi de luptă”, ci li se dă prilej elevilor să-și încerce iscusita, cultivând fel de fel de plante și flori, și fel de fel de legume.

Namăi că îndeletnicirea de natura aceasta nu prea are înțeles, chiar și dacă prin ea s'ar asigura un frumos isvor de venit. De aceea în cele mai multe institute s'a introdus obiceiul de a se cultiva zarzavat, verdeturi, pomi roditori, plante medicinale, ba chiar și cereale, și plante de săpă, lucru care a dus la rezultat multămit, fiind un mijloc educativ de valoare superioară ori cărei îndrumări făcute cu vorba.

Astfel de grădini școlare ce e drept s'au introdus și la noi, numai cât în legătură cu seminarii, orfanotrofii.

În deosebi merită să fie amintit în primul rând seminarul teologic-pedagogic din Arad, unde mi s'a dat ocazie să văd cultivându-se cu deosebită îngrijire spiritul de economie în mod practic în elevi după un anumit sistem, ceea ce numai spre laudă poate servi forurilor conducătoare respective.

Nu s'au introdus însă astfel de grădini de economie în legătură cu școlile populare și medii. Pare că acestea n'ar fi avise de dragostea de muncă ce trebuie cultivată în fiecare școlar.

În München, Drezda, Svițera și Anglia, aproape peste tot locul și după același sistem înțelept s'au introdus aceste grădini. Școlarii împărțiți fiind în grupe, dintre cari fiecare are să-și îndeplinească lucrarea și destinația într-o anume după amiază din săptămână, sunt împărțiți la

lucru așa fel, că fiecareia i se destinează în șir de lucru în patul de răsad.

Pe acesta au să-l îngrijească pe baza îndrumărilor date de conducătorul lor înainte de începerea programului de zi.

Unelele având a fi păstrate la locul destinat lor, în camera de unelte, au a fi ținute în bună stare, și conform programului de muncă totdeauna la îndemână. Ce privește pofta de lucru firește, că în decursul săptămânii nu se prea întrec la lucru elevii, ceea ce e și firesc, — mulți din ei dovedind puțină îndemânare și interes, și fiind cam neîncredători. Na peste mult însă prinde și nădejdea rădăcinii, și în sfârșit deja cu prima încolțitură de sămânță, ambiția le crește, ochii li se deschid.

E o plăcere să vezi desfășurându-se această muncă de întrecere, manifestându-se spiritul de concurență plină de ambiție nobilă, proprie a asigura copiilor frumusețe corporală, sănătate fizică și voce bună.

Unde mai punem apoi și profitul material, ce rezultă din vânzarea deșeurilor și legumelor cultivate, care profit se întrebuintează pentru acoperirea necesităților și lipsurilor de mai târziu.

Lucrul cel mai cuminț ar fi însă, dacă produsele s'ar pune la dispoziția elevilor, putându-se ei înșiși bucura de câștigul dobândit pe urma muncii lor proprii.

Văzându-și ei osteneala răsplătită, după merite, dragostea lor de muncă sporește.

În scopul acesta mijlocul cel mai practic este de a le pune la dispoziție o bucată de pământ spre cultivare, sau și numai pentru a-l folosi, prin ceea ce trezindu-li-se conștiința independenței și a propriilor interese, aceasta are să le sporească străduința la muncă și puterea morală.

Ca pildă deamă de urmat ne poate servi America, care nu se dă îndărăt fiind vorba de a introduce în școala ideea unui spirit mai utilitar și de sfidare. Un bogătan fabricant Patterson avu adevărată ingenioasă, a lega contracte cu elevii de școală, pe care aceștia au a le subscrie în toată forma, contracte de folosință așa cum și este compatibil cu poziția de independență a unor tineri cetățeni americani făr a le răni ambiția prin un mod de ajutorare umilitor.

Pentru prețul alor 10 cenți sau 50 fileri, fiecare elev capătă spre folosință un loc de 13 m², pe care acela și l'luoră după plac.

În lucrarea elevilor le servește de îndreptar modul de economie model al unui învățător dirigent, căruia ei îi datoră cu supunere și care este spiritul conducător al întregii întreprinderi.

Fiecare copil își luoră bucata sa de pământ, dar este și o bucată care se luoră în comun și al căru venit încă se împarte între ei. Prin aceasta se deprind la spiritul de economie prin însoțire.

Pentru stabilirea apriată a lucrului îndeplinit, și pentru a se ști care dintre elevi, a dus-o mai departe în cele economice, și deci care e vrednic de răsplăți, se aleg anumite comisii jury, cari au de scop trezirea spiritului de întrecere, un lucru caracteristic, cu atât mai vădit, că la noi spiritul de nobilă emulație se face tot posibilul a se elimina din instrucție.

America însă tocmă în cultivarea acestuia vede un factor puternic întru asigurarea viitorului său economic.

Pe cei premiați și distinși Patterson, președintele lor, îi ospătează în fiecare an, trimițându-le cei mai dilați la studiu în străinătate. Acest sistem s'a dovedit, atât de practic, încât și alte state americane se pregătesc să-l introducă.

Se vede dară, întru cât au înțeles americanii, ce înseamnă a crește tinerimea pentru viața dela țară „procul negotii”, cântată atât de frumos de Horatius, a o acoperi cu ideea producției agricole a pământului.

Țin să mai amintesc, că școlarii poartă un jurnal despre munca îndeplinită, în care ei își notează rezultatele, experiențele bune, ca și cazurile neșuccese, așteptările înșelate, cu un cuvânt unde își adună toate datele activității lor în mod real și obiectiv.

Presupunând, că acolo, în jurnalul purtat de ei își pot înjira și observările lor proprii, prin această conștiință de sine și încrederea în puterile proprii li se întărește. Faptul acesta își află expresia în constatare, ce umple de mândrie sufletul lor, și pe care fiecare, trebuie să-și o facă la sfârșitul anilor de muncă, constatare că muncă spornică și de folos a săvârșit.

NOUTĂȚI.

Noul consul al monarhiei noastre. B-ronul Iuliu Bornemissza își va ocupa zilele acestea postul de conducător al consulatului austro-ungar în București.

Prelegere populară. Comitetul departământului Dicționarmartin al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român va ține la 28 Ianuarie a. c. orele 12 din zi o prelegere populară în comuna Căpâna-inferioară, la care invitat pe toți din Căpâna-inferioară și jur, cari doresc înaintarea culturală a poporului român.

Festivități. În Prusia întregă și cu deosebire în Berlin, s'a sărbătorit în 24 Ianuarie aniversarea de 200 de ani dela nașterea lui *Frideric cel Mare*. În biserica garnisoanei din Potsdam, unde este înmormântat *Frideric cel Mare*, a asistat la serviciul divin familia imperială și înalții militari. Împăratul Wilhelm precum și numeroase deputații dela regimente au depus coroane de flori pe monumentul lui *Frideric din Berlin*. În sedința festivă a Academiei împăratul a declarat, că va merge pe căile arătate de înaintașul său.

Cutremur de pământ s'a simțit Luni seara la orele 9 și 8 minute în Graz, Mișcarea puternică a durat trei secunde, în direcțiune dela nord spre sud și a produs nu puțină spaimă în locuitori. Sguduirea a fost însoțită de sgomot subpământear.

Vasile Metea, fost preot român greco-oriental al Lovci-ungurești, a decedat în 21 Ianuarie 1912 st. n. în etate de 70 ani, la 2 ore d. e. în cimitirul rom. gr.-or. din comuna Lona ungurească. Odihnească în pace!

Profesor de liturgie. Principele *Max de Saxonia* a fost chemat la catedrala de liturgie dela seminarul arhiepiscopal din Colonia. Prin ipele a primit invitarea.

Interzicere. Guvernul francez a interzis fabricarea de aeroplane din Franța să furnizeze Italiei mașine de sburător, cât timp durează războiul.

Hymen. Ana *Csernaton* din Iernofaia și *Teodor Bucin* inv. în Urșul superior, fidanțați. 1912 Ianuarie 21.

Gerul. În părțile apusene ale țării a mai statit gerul, în părțile muntoase frigul este încă destul de simțit. Temperatura cea mai rece din iarna aceasta, în țara noastră, a fost în comuna *Bođ* din ținutul Brașovului. Termometrul a arătat acolo — 35 grade Celsius.

Sabia lui Soliman. Din Constantinopol se anunță, că făptuitori necunoscuți au furat sabia marelui Soliman. Turcii venerau sabia aceasta ca pe o moaște.

Moartea unui aviator. Se știe din Paris, că în aerodromul dela Juv sy earăș s'a întâmplat o nenorocire. Unul dintre cei mai harnici aviatori, *Alfred Wagner*, student al universității din Nancy, a căzut cu biplanul său dela o înălțime de 25 metri. Motorul a explodat și a aprins mașina. *Wagner*, plin de arsuri, a fost dus la spital, unde nu peste mult a murit.

Statistică. Numărul nașterilor în Germania în anii din urmă a mai scăzut; în 1910 a fost cu două milioane mai mic, decât în anul precedent. Descreșterea nașterilor merge paralel cu creșterea buniei stări a poporului german; — fenomenul acesta se constată la popoarele bogate materialicește. Lucru îmbucurător pentru Germania este scăderea mortalității, — aceasta se atribuie progreselor făcute de igienă în mijlocul poporului german. Mortalitatea în 1910 a fost numai de 17 la mia de locuitori; cu zece ani mai înainte muriau 26 de persoane dintr-o mie. Și la noi?

Petrecere. Tinerimea școlară dela gimneziul de stat sibian aranjează în 10 Februarie n. 1912 dans în sala mare dela Unicum. Petrecerea se face în scop filantropic. Bilete de intrare se vând la librăriile *Drotkff* și *Budovszky*.

Căzut la examen. Un student universitar, *Ștefan Exsed*, dela facultatea de drepturi din Cluj, de supărare că a căzut la un riguros, s'a împușcat cu o pușcă *Flaubert* și a murit. Sinușgașul a lăsat o scrisoare, în care cere să fie îngropat cu pușca aceasta și cu cărțile din care a învățat la universitate.

Filantropie. Statele unite americane au contribuit în 1911 peste 260 milioane doleri pentru scopuri umanitare. În suma aceasta nu sunt cuprinse dăruirile mai mici și mai mari făcute de binefăcători anonimi pentru zidirea de biserici, școli și alte instituții culturale.

Numărul gimnaziilor și al școlilor reale. Cu ziua de 31 Decembrie 1911 Austria a avut cu totul 316 gimnazii, din care în Bucovina 10. Statul a susținut 229, biserica 80, particulari 34. Școli reale au fost în Austria 149, din care în Bucovina 2. Ale statului sunt 113; celelalte sunt orașenești, particulare, fundăționale ș. a.

Crucea roșie germană în tabera turcească. Crucea roșie germană a echipat o trupă ajutătoare și a pornit-o în tabera turcească din Africa. Trupa a plecat în 11 Ianuarie din Hamburg și va încerca să se apropie de hotarele Tripolitaniiei. De acolo cu 150 de cămile va străbate în interiorul țării și se va uni cu turcii. În treprinderea este susținută cu sume considerabile plătite de marii industriași și de bancherii germani. În considerare că așezămintele sanitare turcești sunt foarte primitive, cu deosebire în Tripolitania, Crucea roșie germană va avea mult de lucru pe câmpul de război.

Demonstrație în Sarajevo. În urma ordinului dat de arhiepiscopul *Stadler* din Sarajevo, s'au publicat dispozițiile privitoare la reducerea serbătorilor romano-catolice. Publicarea lor a fost primită cu o învaderată nemulțumire în mai multe biserici din Bosnia. În catedrala din Sarajevo s'a produs o mare demonstrație; bărbați și femei au stăginat neconștient timp de un sfert de ceas: „Nu ne lăsam de obiceiurile noastre!” Mai mulți credincioși au eșit din biserică și au repetat scenele agitate, până când poliția a arestat pe unul dintre demonstranți. — Se crede, că în 2 Februarie, la *Intimpinarea Domnului*, care în urma ordinului amintit n'ar fi să se sărbătoreze, demonstrația va izbucni din nou.

Constantinopolul în zăpadă. Earna din anul acesta a adus atâtea zăpadă în împărăția turcească, încât a împiedecat comunicațiunea, mai multe zile, în o mulțime de orașe. Constantinopolul începând din 17 Ianuarie nu mai are nici o legătură de cale ferată cu Europa. Trenurile s'au întrerouite. Singura comunicațiune este susținută de vapoarele române, care fac drumul între Constantinopol și Constantinopol de trei ori pe săptămână. Vapoarele, deși Mare-neagră în timp de eamnă este furtunoasă, sunt îndesate de călători. Capitala turcească prezintă o vedere pitorească sub acoperământul alb al zăpezii. Străzile însă sunt greu de umblat, căci zăpada ajunge până la genunchi, iar locuitorii zadarnic aleargă la primărie, jălându-se și făcând larmă, că nu se curăță străzile. Oamenii autorității dau din umeri zicând: *Parâ iok!* (Nu-s parale!) Toate lucrurile din piața Constantinopolului s'au scumpit enorm, îndeosebi s'au scumpit oțărării și lemnele.

Bioscopul Apollo din piața Hermann are tot la două zile program nou, variat și interesant. Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru; iar în Duminică și sâmbătă la 3, 4½, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Teatru.

Sâmbătă, în beneficiul artistului *Anderssen*, drama „*Clavigo*” de Goethe. Duminică d. a. „*Das Fürstenkind*” operetă, sara „*Das Mädel von Montmartre*” operetă. Luni opereta „*Polnische Wirtschaft*”, în beneficiul cântăreței *Leffler*.

Cărți și reviste.

„Din povestirile unui vânător de lupi”, de *Spiridon Popescu*, formează numărul 707 al „Bibliotecii pentru toți”. Numele autorului e o bună chează spre a cuprinsului volumașului. Domnul *Spiridon Popescu* și-a trăit copilăria la țară, cunoaște firea și obiceiurile sătenilor, născuzurile, grijile și preaputinelor lor bucurii. Cunoaște oimorile limbii noastre și a dat dovadă și de data asta, în minunatul stil cu care ne dă un șir de schițe, în cari se găsesco numai lucruri noi. Noutatea și alegerea frumoasă a subiectelor, felul original cum sunt expuse, precum și limba ușoară și curat românească, în care sunt povestite, — fac farmecul acestui număr — 707 — pe care pentru iefinătatea lui — 30 de bani — îndemnam pe toți ceterorii frumoșii să-și cumpere. Se poate comanda și dela librăria arhiepiscopală din Sibiu.

Ad Nr. pp. 1083/1911.

(2) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din comuna **Calățele**, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: a) 600 cor., din cari 300 cor. din cassa bisericești, și 300 din repartitie dela popor.

b) Cuartir liber în edificiul școlii cu grădina de legumi și 2 stângini de lemne pentru încălzit.

c) 400 cor. ca întregire dela stat, ce să va esopera, fiind învățătorul ales în mod definitiv.

Cuincuenalul se va solvi numai după 5 ani de serviciu la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului până la termenul sus indicat.

Cluj, 28 Decembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Ingrijitoare de copii

de naționalitate germană, maghiară sau română, cea din urmă să vorbească și ceva limba germană, se caută pe lângă plată bună.

Deslușiri mai deaproape strada Măcelarilor Nr. 8, etagiul I.

(6) 1-2

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

[448] 51- Director-șef

Dr. Cosmutza.**Papier à Cigarettes****ABADIE****PARIS**

se capătă în toate tutungeriile.

124 b) 17-

„Cassa de păstrare în Mercurea“

— societate pe acții. —

Primește la filiala sa din **Alba-Iulia** depuneri spre fructificare până la **5000 cor.** cu **5%**, dela aceasta sumă în sus cu **5 1/2%**. Depunerile se capitalizează de două ori la an. Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă împrumuturi pe intabulare cu **7%**, pe chizeși cu **8%**.

Mijlocește asigurări de viață și foc la banca generală de asigurare română din Sibiu.

Localul filialei e în strada Vinului Nr. 1 (Alvinczi uteza 1 szám) în casa domnului Publiu Rozor, vămaș, lângă firma Misselbacher.

(5) 1-5

Direcțiunea.

O vai!

La tusa, răgușală și mucărie ajută repede și sigur.

Trăiască!

**„Pastilele de piept ale lui Egger“**

au gust bun, și nu influențează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Depositor general și de expedare:

O să mă înnece această tusa rea!

Farmacia „Reichspalatin“.
Budapesta, VI. Váci-körut 17

Pastilele de piept ale lui Egger m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au- (372) 18-26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

„IZVORUL“,
instituit de credit și economii, societate pe acții în Alsósebes.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Izvorul“, societate pe acții în Sebeșul inferior, să convoacă prin aceasta la

a IV-a adunare generală ordinară,

pe **Sâmbătă, în 17 Februarie st. n. 1912** la 11 ore înainte de amiază, în localul institutului, cu următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii pe anul 1911.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Decizie asupra bilanțului și împărțirii profitului curat.
5. Alegerea a 7 membrii în comitetul de supraveghiere.
6. Închiderea adunării generale.

Sebeșul inferior, la 24 Ianuarie 1912.

Direcțiunea.

NB. La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari cel puțin cu o zi mai înainte de adunarea generală au depus la cassa societății acțiunile scrise pe numele lor, resp. pe ale acelora, pe cari îi reprezintă împreună cu plenipotența (§. 17 din statute).

(7) 1-1

Activa.		Bilanț la 31 Decembrie 1912.		Pasiva.	
	K f		K f		K f
Cassa	2,941.83	Capital social	16 000.—		
Cambii escontate	262,544.40	Fond de rezervă *)	5 000.—		
Imprumuturi hipotecare	23 885.50	Depuneri spre fructificare	221 767.04		
Imprumuturi pe obligațiuni	8,370.50	Reescont	12,251.—		
Acțiuni	1,000.—	Creditori	30,691.79		
Mobilier	300.—	Interese transitoare anticipate	6,430.—		
amortizare	100.—	Dividendă neridicată	48.—		
	200.—	Profit reportat din anul trecut	115.26		
		Profit curat din anul curent	6,639.14		
			6,754.40		
			298,942.23		298,942.23

Debit.		Profit și Pierdere.		Credit.	
	K f		K f		K f
Interese de depuneri	10,489.11	Profit reportat din anul trecut	115.26		
Salare	700.—	Interese de escont	16,109.14		
Spese de birou tipărituri, încălzit, luminat, chirie, porto etc.	363.60	Interese de împrumuturi hipotecare	2 072.28		
Contribuțiuni: directă și aruncuri	1,077.71	Interese dela obligațiuni	744.32		
10% dela interese de depuneri	1,048.91	Provizuni și competențe de scris	1,492.73		
Amortizare din mobilier	100.—				
Profit curat	6,754.40				
	20 533.73				20,533.73

Sebeșul inferior (Alsósebes), la 31 Decembrie 1911.

Direcțiunea:Toma Doican m. p.,
prezident.George Stoica m. p.,
cassier.Iosif Stoica m. p.,
contabil.

Ioan Cădea m. p.

Ioan Doican m. p.

Adam Roman m. p.

Iosif Măerean m. p.

L-am examinat și aflat corect.

Comitetul de supraveghiere:

Ioan Micu m. p., prez.

Toma Flucsa m. p.

Joil Măerean m. p.

George Costea m. p.

Victor Preda m. p.

Toma Mahăra m. p.

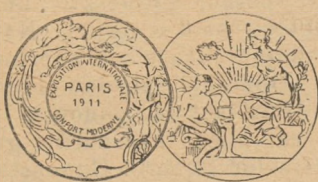
Ioan Stoichița m. p.

*) Cu dotația anului curent fondul de rezervă se urcă la K 8,200.—.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană.**

REVERENZI!

Premiat:



Expoziția internațională de modă,
Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală“ I. PETRĂȘCU

Sibiu, strada Căminădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. —
Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate.

Spriginiți industria română.

Premiat:



Expoziția universală din Roma
1911: Grand premiu și med. de aur.